

EVANGELIUM MARIE MAGDALSKÉ

Neúplné znění Mariina evangelia se zachovalo v koptském překladu z konce 4. nebo počátku 5. století. Je součástí tzv. Berlínského kodexu (Berlinensis 8502) objeveném Dr. Carlem Reinhardtem roku 1896 v Horním Egyptě. Do dnešní doby se zachovaly i dva řecky psané zlomky z počátku 3. století (Rylandsův papyrus 463). Další dva zlomky jsou datovány do období na přelomu 2. a 3. století (papyrus Oxyrhynchus 3525).

Marii Magdalskou ztvárnilo na svých obrazech mnoho malířů. Takto ji ve své fantazii viděl italský mistr Pietro Perugino (1446-1524).

Všechny spekulace o tom, kdy bylo Mariino evangelium napsáno, musíme brát s rezervou. Někteří v něm vidí jedno z nejstarších písemných svědectví o Ježíši Kristu. Většina badatelů se však přiklání k první polovině 2. století nebo k období mezi roky 120 a 180.

Zajímavé je, že tytéž pasáže v evangeliu vyznívají u starších řeckých zlomků jinak než u koptského překladu sepsaného o dvě století později. Zatímco v řeckém rukopise není zpochybnováno vůdčí postavení Marie Magdalské jakožto ženy a spor se soustředí výhradně na její učení, koptská verze celý spor vztahuje i na autoritu Marie Magdalské a to právě proto, že je žena.

Ústřední postavou evangelia je Marie z Magdaly, která v některých křesťanských spisech vystupuje jako "ta, kterou Ježíš miloval nejvíce". Výsadní pozici ji neupírá ani bible. Podle novozákonních evangelií se Marie jako první setkává s Kristem po jeho zmrtvýchvstání. V následujícím textu vypravuje apoštolům o své mystické vizi Spasitele. V jejím pojetí je křesťanství cestou duše k vnitřnímu duchovnímu poznání, osvětlení a spojení s Bohem.

Ovšem zdaleka ne všichni učedníci jsou ochotni přijmout předávané poselství z úst ženy. Ondřej a Petr Mariino svědectví otevřeně zpochybní. Její konfrontace s Petrem je naznačena i v dalších apokryfech - v Tomášově evangeliu nebo ve spisu Pistis Sofia, což nepochybně o něčem vypovídá. Dnes víme o tom, že ve 2. a ve 3. století po Kristu docházelo k vytěsňování žen z důležitých postů v církvi. Spor Marie s Petrem můžeme také chápat jako první symbolický konflikt mezi vyznavači ezoterního gnostického křesťanství a zakladateli exoterní katolické církve.

DOCHOVANÝ TEXT EVANGELIA

(Kapitoly I., II. a III. se nedochovaly.)

...bude pak hmota (zničena) nebo ne?

IV. KAPITOLA

(...)

²²Spasitel řekl: "Každá přirozenost, každý výtvar, každé stvoření existují v sobě navzájem a opět budou rozloženy ve své vlastní základy, ²³protože přirozeností hmoty je rozklad podstaty její vlastní přirozenosti. ²⁴Kdo má uši k slyšení, slyš!"

²⁵Petr mu řekl: "Jako jsi nám řekl vše, pověz nám také - co je hříchem světa?"

²⁶Spasitel řekl: "Žádný hřích neexistuje, neboť vy jste to, kdo činí hřích, když děláte věci, které jsou od přirozenosti smilstvem, jež se nazývá 'hříchem'. ²⁷Proto Dobro přišlo doprostřed vás, k podstatě veškeré přirozenosti, aby k sobě navrátilo to, co je jejím základem." ²⁸Pak pokračoval a řekl: "Proto jste se stali nemocnými a umíráte, protože se protivíte tomu, který jediný vás může uzdravit. ²⁹Kdo to může pochopit, pochop. ³⁰Hmota zplodila žádostivost, které se nic nevyrovná. Povstala z něčeho, co je v rozporu s přirozeností. Pak nastává v celém těle zmatek. ³¹Proto jsem vám řekl: 'Mějte velkou odvahu, a pokud jste vystrašení, povzbuzujte se v přítomnosti různých podob přirozenosti.' ³²Kdo má uši k slyšení, slyš."

³³Když Blažený Jeden toto řekl, všechny je pozdravil úslovím: "Pokoj vám. Přijměte můj pokoj pro sebe. ³⁴Dejte si pozor, aby vás nikdo nesvedl z cesty říkajíc: 'Hle, tady!' nebo 'Hle, tam!', neboť Syn člověka je uvnitř vás. ³⁵Následujte jej! ³⁶Ti, co ho hledají, jej naleznou. ³⁷Jděte tedy kázat evangelium o Království. ³⁸Nestanovujte si žádná nařízení kromě toho, které jsem vám určil, a nevyhlašujte zákon jako zákonodárce, aby vás tím nespoutali." ³⁹Když toto řekl, odešel.

V. KAPITOLA

¹Oni však se rmoutili. Velice plakali říkajíc: "Jak můžeme jít k pohanům a kázat evangelium o Království Syna člověka? Pokud ho neušetřili, jak by mohli ušetřit nás?" ²Tehdy povstala Marie, všechny je pozdravila a řekla ke svým bratřím: "Neplačte a nermutte se, ani nekolísejte - vždyť jeho milost bude plně s vámi a ochrání vás. ³Spíše však pojďme chválit jeho velikost, protože nás zhotovil a učinil nás lidmi." ⁴Když to Marie řekla, obrátila jejich srdce k dobru, i začali hovořit o slovech Spasitele.

⁵Petr řekl Marii: "Sestro, my víme, že tě Spasitel miloval více než ostatní ženy. ⁶Pověz nám Spasitelova slova, která si pamatuješ, která znáš, ale my ne, ani jsme je neslyšeli."

⁷Marie odpověděla a řekla: "Co je vám skryto, vám prozradím." ⁸A promluvila k nim tato slova: "Já," pravila, "jsem viděla Pána ve vidění a řekla mu: 'Pane, dnes jsem tě viděla ve vidění.' On odpověděl a řekl mi: ⁹'Blažená jsi, že jsi se neroztřásla při pohledu na mne. Neboť tam, kde je mysl, tam je poklad.' ¹⁰Řekla jsem mu: 'Pane, ten, kdo vidí vidění, vidí skrze duši nebo skrze ducha?' ¹¹Spasitel odpověděl a řekl: 'Nevidí skrze duši ani skrze ducha, ale myslí, která je mezi oběma. To je to, co vidí zjevení a to je...'

(Zbývající část V. kapitoly a kapitoly VI. a VII. se nedochovaly.)

VIII. KAPITOLA

(...) to ¹⁰A Žádostivost pravila: "Neviděla jsem tě sestupovat, ale teď tě vidím vystupovat. Proč lžeš, když patříš ke mně?" ¹¹Duše odpověděla a řekla: "Viděla jsem tě. Ty jsi mě neviděla, ani jsi mě nepoznala. Sloužila jsem ti jako roucho a tys mne nepoznala." ¹²Když to dořekla, odešla s velkou radostí. ¹³Znovu přišla ke třetí mocnosti, která je nazývána 'Nevědomost'. ¹⁴Mocnost se ptala duše říkajíc: "Kam jdeš? Jsi spoutána ve špatnosti. Když jsi spoutána, tak nesud." ¹⁵A duše řekla: "Proč ty soudíš mne, když já tebe neposuzuji? ¹⁶Byla jsem spoutána, přestože jsem nikoho nespoutala. ¹⁷Nebyla jsem poznána, ale poznala jsem, že všechno se rozpadá, jak věci pozemské, tak i nebeské."

¹⁸Když duše překonala třetí mocnost, vystoupila vzhůru a spatřila čtvrtou z mocností, která měla sedm podob. ¹⁹První podobou je temnota, druhou žádostivost, třetí nevědomost, čtvrtou je rozrušení smrti, pátou je království těla, šestou je pošetilá moudrost těla, sedmou je hněvivá moudrost. Toto je sedm mocností hněvu. ²⁰Ptají se duše: "Odkud jsi přišla, vražednice lidí, nebo kam jdeš, přemožitelko kosmu?" ²¹Duše odpověděla a řekla: "Co mne poutalo, bylo zničeno a co mne obklopovalo, bylo překonáno a ²²moje žádostivost skončila a nevědomost zahynula. ²³V eónu jsem byla uvolněna ze světa a ve tvaru z tvaru a z pouta zapomnění, které je pomíjivé. ²⁴Od této chvíle dosahuji odpočnutí času, doby, eónu v mlčení."

IX. KAPITOLA

¹Když to Marie dořekla, zmlkla, neboť až dosud s ní hovořil Spasitel.

²Odpověděl však Ondřej a řekl k bratřím: "Povězte, co chcete říct na to, co nám řekla. Já vůbec nevěřím, že to řekl Spasitel. Tyto nauky jsou jistě *(plné)* divných myšlenek." ³Petr odpověděl a mluvil, co se týče těchto věcí, stejně. ⁴Otázal se jich ohledně Spasitele: "Mluvil opravdu důvěrně se ženou a ne otevřeně s námi? Máme se snad všichni obrátit a poslouchat ji? Dal přednost jí před námi?"

⁵Tedy se Marie rozplakala a řekla Petrovi: "Můj bratře Petře, co si to myslíš? Domníváš se, že jsem si to ve svém srdci vymyslela, nebo že lžu o Spasiteli?"

⁶Odpověděl Lévi a řekl Petrovi: "Petře, ty jsi byl vždycky vznětlivý. ⁷Teď tě vidím přít se se ženou jako s nepřítelem. ⁸Ale kdyby ji Spasitel učinil toho hodnou, kdo jsi pak věru ty, že ji zavrhuješ? Spasitel ji jistě velmi dobře znal. ⁹Proto ji miloval více než nás. Spíše se styďme a oblečme dokonalého člověka a rozejděme se tak, jak nám přikázal a kážeje evangelium, nestanovujeme žádná jiná nařízení nebo jiné zákony, než řekl Spasitel."

¹⁰Když si to vyslechli, začali chodit *(po kraji)*, zvěstovali a kázali.

ZDROJE

Dus J., Pokorný P., Neznámá evangelia - Novozákonní apokryfy I., Vyšehrad, Praha 2001

Isenberg W. W., The Gnostic Society Library, The Gospel According to Mary Magdalene,
<http://www.gnosis.org/library/marygosp.htm>

The Nazarene Way, The Gospel of Mary Magdalene,
http://www.thenazareneway.com/the_gospel_of_mary_magdalene.htm

Early Christian Writings, The Gospel of Mary,
<http://www.earlychristianwritings.com/gospelmary.html>

Wikipedia, Gospel of Mary,
http://en.wikipedia.org/wiki/Gospel_of_Mary

Mýty a skutečnost, Marie Magdalská,
<http://www.myty.info/view.php?nazevclanku=marie-magdalska-i&cisloclanku=2005040002>